Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Sant Andreu de la Manresana

Els Prats de Rei

Ubicació

Comarca:	Anoia
Lloc/Adreça:	Nucli de La Manresana
Emplaçament	Dins un petit nucli de cases, en un entorn de camps de cereals i clapes de bosc i petits torrents.
Alçada:	653

Coordenades:

Latitud:	41.69606
Longitud:	1.55265
UTM Est (X):	379564
UTM Nord (Y):	4617043

Classificació

Número de fitxa	08170 - 45
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval Romànic Gòtic Modern Barroc Popular
Segle	XI-XXI
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Número inventari	Sí, IPA-5967
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Restringit
Ús actual:	Religiós
Titularitat	Privada
Titular:	Bisbat de Vic. Carrer del Cloquer, 5 (08500 Vic)
Fitxes associades:	

La Manresana
Torre de la Manresana

Autoria de la fitxa	Jordina Sales Carbonell

Data de registre de la fitxa: dv., 23/09/2016 - 02:00

Descripció

Ubicada a uns 80 m al sudest de la torre del castell de la Manresana, la actual església de Sant Andreu és el vestigi de la capella castral del castell la Manresana. Actualment està rodejada de cases i coberts agrícoles. Es tracta d'un edifici rectangular d'una sola nau, amb absis quadrangular que no es diferencia pel que fa a la seva part exterior. Té una sola capella lateral. L'interior està arrebossat i pintat de blanc. La coberta de la nau és a base d'una volta apuntada molt rudimentària. La façana principal és d'estil barroc-popular, molt senzilla, amb porta arquitravada que té arc de descàrrega, un petit rosetó central i una espadanya amb una campana; la base la façana fa l'efecte d'atalussar-se, un recurs molt típic del barroc que fa que l'amplada total de la part frontal sigui superior a la real de l'edifici. Tot i que alguns trams de murs (sobretot a la base de l'edifici) corresponguin a una obra romànica, en el seu conjunt l'església actual respon a una construcció del segles XVII-XVIII (hi ha inscrit l'any 1699 en una cantonada exterior i 1769 al dintell de la porta), amb nombroses reformes i restauracions, la última important de les quals l'any 1931. En l'edifici resultant, reaprofitats com a material constructiu dins el parament, es localitzen tres blocs dels segles XIII-XIV decorats amb motius geomètrics esculpits. En cap cas es tracta de peces senceres i es troben molt erosionats: el primer està molt malmès però encara s'hi distingeix un motiu de doble circumferència; el segon presenta una combinació entrellaçada que envolta una flor; i el tercer, que es va utilitzar com a carreu cantoner, presenta també motius geomètrics entrellaçats i té un encaix allargat de funció desconeguda. Actualment, al seu interior conserva dos altars: el principal, d'estil barroc, datat el 1715 i presidit per la Mare de Déu del Roser i dedicat a Sant Andreu; i un altre de més petit, en un dels laterals, presidit per Sant Agustí i un Crist Crucificat, d'estil renaixentista.
La capella disposa d'un petit cementiri adossat a la façana oest tancat per un mur d'obra.

Història

La primera notícia documental conservada d'aquesta església és de l'any 1043: apareix dins el terme del Castell de la Manresana, el qual es documenta a partir del 1012. En un inici (segles XI i XII) Sant Andreu de la Manresana tenia funcions parroquials i com a tal apareix a les llistes de parròquies del bisbat de Vic (1025-1050), tot ostentant una importància major que Santa Maria dels Prats de Rei, tal i com ho demostra el fet que pagava 6 sous de sínode, mentre que la segona només en pagava 4. Al segle XII existí un conflicte per la duplicitat de dret en el delme, però en convertir-se els Prats de Rei en vila reial a finals del segle XII, Sant Andreu passà a ser sufragània de la parròquia de Santa Maria de Prats de Rei (situació que es manté en l'actualitat) i s'extingí el conflicte. Durant un interval de temps, Sant Andreu, igual que altres esglésies dels Prats de Rei, fou possessió del Priorat de Santa Anna de Barcelona de l'Ordre del Sant Sepulcre, mitjançant la donació que en va fer l'any 1126 el bisbe de Vic Ramon Gausfred.
L'any 1931 es procedí a una important reforma de l'edifici, i es té noticia d'alguns elements desapareguts que estaven a l'església abans d'aquesta data: L'any 1910, Antoni Vila i Sala afirma haver vist un baix relleu encastat a la paret exterior de l'edifici, amb el sol i la lluna al centre i sengles àngels al costat, corresponent molt probablement al timpà de l'església romànica. Per altra banda, el mateix vila afirma que a l'interior de l'edifici es conservava un nínxol de pedra (potser fent referència a un arcosoli) amb la inscripció 'Tomba dels honrats en P. Colmena, e de na Blanca muller sua, anno a nativitate domini MCCCLXXII'. Finalment, en una fotografia de l'any 1921 conservada en la col·lecció particular d'en Ton Maria Saumell, s'aprecia un sarcòfag monolític amb coberta a dues aigües (avui també desaparegut) que per l'estil artístic ha de pertànyer al voltant de la segona meitat del segle XIV i amb paral·lels estilístics amb el sarcòfag d'Hug de Copons (c. 1360), dipositat al Museu Diocesà de Solsona.

Bibliografia

-VILA SALA, Antoni (1910): Prats del Rey y la Mare de Deu del Portal, edició facsímil editada per l'Ajuntament dels Prats de Rei l'any 2003, p. 40-41.
-CATALÀ ROCA, Pere (dir.) (1976): Els castells catalans, vol. V, Rafael Dalmau Editor, Barcelona, p. 349-350.
-JUNYENT MAYDEU, Francesc; Benet Clarà, Albert; MAZCUÑÁN BOIX, Alexandre; CARABASA VILLANUEVA, Lluïsa (1992): 'Sant Andreu de la Manresana', Catalunya Romànica XIX. El Penedès, l'Anoia, Enciclopèdia Catalana, Barcelona, p. 469-470.
SABATÉ CURULL, Flocel, dir. (1994): Esglésies romàniques de l'Anoia, ed. La Veu de l'Anoia / Centre d'Estudis Comarcals de l'Anoia, Igualada, Zona C, fitxa 3.

Enllaços d'interès:

http://invarquit.cultura.gencat.cat/Cerca/Fitxa?index=0&consulta=&codi=5967

